

Poročilo ankete o spletnem nasilju med mladimi v Dijaškem domu Ivana Cankarja šolsko leto 2019/2020

Anketa smo pripravili v sklopu projekta #ASTTNP in z njim povezanega raziskovanja o uporabi spleta, prežehih nevarnostih spletnega nasilja ter možnih zlorab.

Z njo smo želeli ugotoviti poglede dijakov o dojemanju spletnega nasilja, njihove izkušnje oziroma odzive nanj.

Anketo je pregledala in strokovno dopolnila tudi predavateljica organizacije Safe.si, gospa Eva Al Hawat Koprivc.

Anketa je bila dijakom na voljo za izpolnitev v obliki spletnega orodja 1k, v časovnem obdobju med 5.3. in 12.3. Poslali smo jo na 511 elektronskih naslovov, v času, ko je bilo v domu 539 dijakov.

Anketa je vsebovala 13 vprašanj. Vsa so bila označena kot obvezna, z izjemo odprtega tipa vprašanja »Kaj bi po tvojem mnenju lahko prispevalo k zmanjšanju spletnega nasilja med mladimi?«

154 dijakov je anketo v celoti izpolnilo – so odgovorili na vsa obvezna vprašanja (29 % vseh dijakov, ki so takrat bivali v domu). Na posamezna anketna vprašanja je odgovorilo več dijakov (anketo so začeli reševati, ne pa tudi končali).

ANALIZA POSAMEZNIH VPRAŠANJ:

Na prvo vprašanje, ali dijaki menijo, da je v današnjem času med mladimi veliko spletnega nasilja, je odgovorilo 181 dijakov. Večina (141 oziroma 78 %) je odgovorila pritrdilno. **To kaže, da se mladi zavedajo obsežnosti pojava te oblike nasilja.**

Pri drugem vprašanju smo želeli preveriti, kaj vse dijaki uvrščajo v pojmovanje spletnega nasilja. Vse trditve, ponujene kot odgovori, tudi v resnici sodijo med oblike spletnega nasilja. Dijaki so odgovarjali na štiristopenjski ocenjevalni lestvici. Na vprašanje je odgovorilo 181 dijakov.

Na vprašanje, ali je pošiljanje žaljivih sporočil po spletu oblika spletnega nasilja, jih je 139 (77 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je pošiljanje ustrahovalnih sporočil po spletu oblika spletnega nasilja, jih je 139 (77 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je obrekovanje na družabnih omrežjih oblika spletnega nasilja, jih je 126 (70 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je obrekovanje po forumih ali blogih oblika spletnega nasilja, jih je 118 (65 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je objava fotografij, ne da bi zanje vedel/a oblika spletnega nasilja, jih je 126 (70 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je obdelava fotografij na žaljiv način oblika spletnega nasilja, jih je 135 (74 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je izdelava lažnega spletnega profila o vas oblika spletnega nasilja, jih je 135 (75 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je izdelava sovražne skupine na socialnem omrežju o vas oblika spletnega nasilja, jih je 131 (73 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je kraja gesla oblika spletnega nasilja, jih je 137 (76 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je kraja identitete oblika spletnega nasilja, jih je 138 (76 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je pisanje in kontaktiranje vaših prijateljev, brez vaše vednosti, oblika spletnega nasilja, jih je 108 (60 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je nadlegovanje preko spletne kamere oblika spletnega nasilja, jih je 134 (74 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je izsiljevanje po spletu oblika spletnega nasilja, jih je 141 (78 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je objava nasilnih videoposnetkov (npr. šolski pretep) oblika spletnega nasilja, jih je 122 (67 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Na vprašanje, ali je razpečevanje nasilnih videoposnetkov vašim prijateljem oblika spletnega nasilja, jih je 124 (68 %) odgovorilo, da se strinjajo oziroma, da se popolnoma strinjajo.

Analiza trditev kaže, da se dijaki pri vsaki trditvi v večini (več kot polovica) strinjajo oziroma popolnoma strinjajo, da predstavlja obliko spletnega nasilja. Najnižje strinjanje je opazno pri trditvi ali je pisanje in kontaktiranje vaših prijateljev, brez vaše vednosti, oblika spletnega nasilja (strinja oziroma popolnoma strinja se 60 % dijakov). Najvišje strinjanje je opaziti pri trditvi, da je izsiljevanje po spletu oblika spletnega nasilja. Da se strinjajo oziroma popolnoma strinjajo, je odgovorilo 78 % dijakov.

Če vse trditve združimo skupaj, opazimo, da se strinja oziroma popolnoma strinja z njimi 71, 94 % dijakov. 28, 06 % dijakov pa se s trditvami sploh ne strinja oziroma ne strinja (npr. najvišje nestrinjanje je opazno pri trditvi moje pojmovanje spletnega nasilja je pisanje in kontaktiranje vaših prijateljev, brez vaše vednosti. S trditvijo se sploh ne strinja ali ne strinja 40 % dijakov, ki so odgovorili na vprašanje). Gre za, lahko rečemo, dokaj velik odstotek. Možna razlaga je, da dijaki še vedno ne razumejo popolnoma pomena spletnega nasilja, ali pa enostavno niso dovolj ozaveščeni o spletnem nasilju in slednjega dojemajo kot nekaj povsem normalnega,

običajnega. Mogoče je tudi, da so nekateri dijaki odgovarjali kontradiktorno.

Pri tretjem vprašanju smo želeli preveriti, kako pogosto se je dijakom že zgodila katera izmed oblik spletnega nasilja. Vsi ponujeni odgovori tudi v resnici sodijo med oblike spletnega nasilja. Dijaki so odgovarjali na štiristopenjski ocenjevalni lestvici. Na vprašanje je odgovorilo 175 dijakov.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da te je kdo poskušal ustrahovati, žaliti, prizadeti, jih je 149 (85 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 26 (15 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da je kdo o tebi pisal žaljive komentarje, jih je 155 (88 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 20 (11 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da je kdo o tebi širil neresnične informacije, jih je 116 (66 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 59 (34 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da ti je kdo grozil, jih je 161 (92 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 14 (8 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da ti je kdo poslal neprimerno fotografijo ali posnetek, jih je 126 (72 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 49 (28 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da je kdo tebe prosil, da mu pošlješ neprimerno fotografijo ali posnetek, jih je 124 (71 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 51 (29 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da si ti objavil ali poslal neprimerno fotografijo ali posnetek, jih je 165 (94 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 10 (6 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da je kdo predelal tvojo fotografijo na žaljiv način, jih je 169 (97 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 6 (4 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Na vprašanje, kako pogosto se ti je zgodilo, da je nekdo tvojo fotografijo objavil/delil brez tvojega dovoljenja, jih je 151 (87 %), 24 (14 %) pa zelo pogosto ali pogosto.

Analiza trditev kaže, da se jim je najmanj pogosto (redko ali nikoli) zgodilo, da bi kdo predelal njihovo fotografijo na žaljiv način (97 %). Največkrat pa se jim je zelo pogosto ali pogosto zgodilo, da je kdo o njih širil neresnične informacije (34 %).

Če vse trditve združimo skupaj, opazimo, da se 49, 10 % dijakov nikoli ni zgodila nobena izmed navedenih oblik spletnega nasilja. 34, 4 % dijakov se je to zgodilo redko, 16, 45 % dijakov pa se je to zgodilo zelo pogosto ali pogosto. Iz zadnje številke je možno sklepati, da se jim to dogaja in da ne gre za posamezen dogodek. Če tudi dijake, ki se jim je to zgodilo redko, štejemo med tiste, ki imajo zelo pogosto ali pogosto izkušnjo s spletnim nasiljem, ugotovimo, da jih je 50, 85 % - oziroma vsak drugi dijak - že bilo deležnih spletnega nasilja, nekateri pogosto, večina od njih pa redko. Druga polovica anketiranih, spletnega nasilja še ni doživela.

Pri četrtem vprašanju smo želeli preveriti, v kolikšni meri za njih veljajo posamezne trditve. Dijaki so odgovarjali na petstopenjski ocenjevalni lestvici. Na vprašanje je odgovorilo 169 dijakov.

Na vprašanje, ali so že bili žrtve spletnega nasilja, jih je 153 (91 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 16 (10 %) pa vedno, zelo pogosto oziroma pogosto.

Na vprašanje, ali so bili nasilni do drugega preko spleta, jih je 163 (96 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 6 (4 %) pa vedno oziroma pogosto.

Na vprašanje, ali se doma pogovarjajo o spletnem nasilju, jih je 143 (84 %) odgovorilo redko oziroma nikoli, 26 (15 %) pa vedno, zelo pogosto oziroma pogosto.

Na vprašanje, ali imajo ničelno toleranco do spletnega nasilja, jih je 89 (53 %) odgovorilo vedno, zelo pogosto oziroma pogosto, 80 (47 %) pa redko oziroma nikoli.

Iz podatkov je mogoče razbrati, da spletno nasilje ni tema domačih pogovorov s starši.

Presenetil je odgovor v zvezi z ničelno toleranco do spletnega nasilja. Glede na rezultate ankete samo nekaj več kot polovica dijakov (53 %) zavzema do spletnega nasilja netolerantnost, medtem ko ima skoraj polovica dijakov (47 %) redko ali nikoli ničelno toleranco do spletnega nasilja. Pričakovano je bilo, da bo večina absolutno podprla ničelno toleranco. Razlog, zakaj rezultati niso pričakovani, je morda v tem, da vprašanja dijaki niso dobro razumeli ali pa morda o tem sploh ne razmišljajo in temu ne posvečajo dovolj pozornosti.

Pri petem vprašanju smo želeli preveriti, kako so dijaki reagirali, ko se jim je kaj neprijetnega dogajalo preko spleta ali družbenega omrežja. Na vprašanje je odgovorilo 169 dijakov. Večina je takšno osebo blokirala (90 oziroma 53 %) ali ignorirala (25 oziroma 15 %). 10 dijakov (6 %) ni storilo nič. Ostali so to povedali odrasli osebi (6 %) ali prijatelju – 10 %. Enak procent dijakov je takšno osebo prijavilo na družbenem omrežju. **Iz rezultatov sledi, da se je večina dijakov ob takšni situaciji aktivno odzvala na neprijetnosti. 21 % dijakov pa je situacijo ignoriralo ali ni naredilo nič.**

Pri šestem vprašanju smo želeli preveriti, kaj so dijaki storili, če so videli, da se nasilje dogaja drugim. Na vprašanje je odgovorilo 169 dijakov. 52 (31 %) dijakov ni storilo nič, enak procent dijakov pa je žrtvi stopil v bran. 27 (16 %) je to zaupalo prijatelju,

19 (11 %) je povedalo odrasli osebi. Prav tako je 11 % dijakov žrtvi napisalo vzpodbuden komentar. En dijak se je temu smejal. Nadlegovalca v njegovi aktivnosti ni podprle nihče. **Rezultati kažejo, da je večina dijakov odreagirala na videno spletno nasilje, na različne načine. Dokaj visok pa je odstotek dijakov, ki ob videnem niso storili nič (31 %). Razlogov je lahko več. Morda si niso upali poseči v situacijo, zaradi lastne varnosti. Morda se jim to ni zdelo nič posebno spornega ali pa se s tem sploh niso ukvarjali.**

Pri sedmem vprašanju smo želeli preveriti, na kakšen način so dijaki doživeli spletno nasilje. Na vprašanje je odgovorilo 157 dijakov. Večina izmed njih (100 oziroma 64 %) spletnega nasilja še ni doživela. Pri tistih, ki so tovrstno nasilje doživeli, takih je bilo 57 oziroma 36 %, pa je spletno nasilje potekalo preko socialnih omrežij. Pri 38 dijakih (24 %) je bila oseba, ki je nadlegovala preko socialnih omrežij, vidna, pri 19 dijakih (12 %) pa anonimna.

Pri osmem vprašanju nas je zanimalo, kako so bili dijaki spletno nadlegovani. Na vprašanje je odgovorilo 157 dijakov. Večina med njimi (100 oziroma 64 %) še ni doživela spletnega nasilja. Preostalih 57 dijakov (36 %) pa je spletno nasilje doživelo v obliki žaljivk (22 %), posmehovanja (11 %) ali grožnjami (3 %).

Pri devetem vprašanju smo raziskovali počutje dijakov ob spletnem nadlegovanju. Na vprašanje je odgovorilo 157 dijakov. Večina (96 oziroma 61 %) spletnega nasilja še ni doživela. Preostalih 61 dijakov (39 %) pa je ob spletnem nasilju doživljajo naslednje občutke:

Bilo mi je hudo (13 %)

Bil sem jezen (9 %)

Vseeno mi je bilo (7 %)

Bilo mi je smešno (1 %)

Bil sem žalosten (6 %)

Bilo me je strah (3 %)

Razbrati je, da je 8 % dijakov, ki so doživeli spletno nasilje, to občutilo kot, da je zadeva smešna ali pa jim je bilo ob tem vseeno. Pri vseh ostalih dijakih je razbrati obremenjujoča čustva in nelagodje.

Pri desetem vprašanju so dijaki odgovarjali, ali so se po doživetem spletnem nasilju komu zaupali. Odgovorilo je 157 dijakov. Večina (96 oziroma 61 %) spletnega nasilja še ni doživela. Preostalih 61 dijakov (39 %), ki to izkušnjo imajo, pa jih je odgovorilo približno na polovico – 19 % DA, 20 % NE.

Enajsto vprašanje je bilo odprtega tipa. Dijaki so odgovarjali na vprašanje, kaj je, po njihovem mnenju, tisto, kar bi lahko prispevalo k zmanjšanju spletnega nasilja med mladimi. Na vprašanje je odgovorilo 105 dijakov:

- Opozarjanje na nevarnosti oziroma zavedanje možnih posledic (9x)
- Pravilna vzgoja v družini, že od malega (7x)
- Zmanjšana uporaba socialnih omrežij oziroma prepoved uporabe slednjih do določene starostne meje (npr. 14, 15, 16 let) (7x)
- Manjša uporaba telefonov oziroma zmanjšati čas, preživet na telefonu (6x)
- Premišljeno objavljanje lastnih podatkov/fotografij na omrežjih (4x)

- Več aktivnosti v realnem življenju, kot na spletu (4x)
- O spletnem nasilju takoj poročati staršem/policiji (4x)
- Avtomatsko brisanje nesramnih komentarjev (3x)
- Tisti, ki ustrahuje, bolj rabi pomoč (3x)
- Delavnice/predavanja o tej temi (3x)
- Bolj zrelo razmišljanje/pamet mladostnikov (besede lahko bolijo, vsaka stvar nima mesta na spletu) (2x)
- Pogovor z nasilneži, kako bi se počutili oni, če bi bili žrtve spletnega nasilja (2x)
- Pogovor o možnih oblikah pomoči za žrtve/zavedanje, da niso same (2x)
- Spletno nasilje bo vedno obstajalo (2x)
- Večja varnost na spletu

- Ukrepi za nasilneže

Pri dvanajstem vprašanju nas je zanimalo, ali mladi spletno nasilje dojemajo kot problem, ki se mu velja posvetiti in mu nameniti dovolj pozornosti. Na vprašanje je odgovorilo 154 dijakov. Večina (134 oziroma 87 %) je odgovorila pritrdilno.

Razbrati je, da mladi čutijo potrebo po tem, da se o tematiki spletnega nasilja spregovori.

Pri trinajstem, zadnjem, vprašanju, nas je zanimalo, ali bi se dijaki želeli izobraževati na področju preventive spletnega nasilja. Na vprašanje je odgovorilo 154 dijakov. Večina (101 oziroma 66 %) je odgovorila nikalno.

Rezultat je zanimiv, saj je v nasprotju z enajstim vprašanjem, kjer so dijaki v večinskem deležu bili za to, da se tematiki spletnega nasilja posveti čim več pozornosti. Organizacija izobraževanj je vsekakor ena izmed možnih oblik izpostavljanja problema.